

MALTA

**Fil-Qorti tal-Maġistrati (Malta)
Maġistrat
Dr. Gabriella Vella B.A., LL.D.**

Rikors Nru. 397/11VG

Silvio u Rita konjuġi Busuttil

Vs

**Motor Tests Services Limited, Likwidatur ta' GAM Holdings Ltd. John Busuttil
u għal kull interess li jista' jkollha Anna Busuttil**

Ilum 17 ta' Meju 2022

Il-Qorti,

Rat ir-Rikors ipprezentat minn Silvio u Rita konjuġi Busuttil fid-29 ta' Novembru 2011 permezz ta' liema jitolbu li Motor Tests Services Limited, il-Likwidatur ta' GAM Holdings Ltd. John Busuttil u, għal kull interess li jista' jkollha, Anna Busuttil jiġu kkundannati jhallsuhom is-somma ta' sebat elef mija sitta u tmenin Euro (€7,186.00) rappreżentanti drittijiet professjonali reżi lilhom, bl-ispejjeż, inklużi dawk tal-Mandat ta' Sekwestru bin-Numru 3133/2011 u tal-Mandat ta' Qbid bin-Numru 3132/2011;

Rat ir-Risposta tal-konvenuti għat-talba ta' l-atturi permezz ta' liema jeċċepixxu illi: (i) il-konvenuti Anna Busuttil, John Busuttil u GAM Holdings Limited ma għandhom ebda Relazzjoni ġuridika ma' l-atturi u għalhekk għandhom jiġu liberati mill-osservanza tal-gudizzju, bl-ispejjeż minnhom inkorsi kontra l-istess atturi; (ii) in kwantu għas-soċjetà Motor Tests Services Limited, l-ammont pretiż mill-atturi huwa eżagerat;

Semgħet ix-xhieda ta' l-attur Silvio Busuttil mogħtija waqt is-seduta tas-17 ta' April 2012¹ u i2x-xhieda ta' John Zammit mogħtija waqt is-seduta tal-21 ta' Jannar 2016² u rat id-dokumenti a fol. 35 sa' a tergo ta' fol. 52 tal-proċess, rat id-dokumenti markati Dok. "B1" sa' Dok. "J3" esebiti mill-atturi permezz ta' Nota ppreżentata fl-14 ta' Settembru 2016 a fol. 75 sa' 677 tal-proċess u rat id-dokumenti markati Dok. "A1" sa' Dok. "A19" ukoll esebiti mill-atturi permezz ta' Nota ppreżentata fl-10 ta' Ottubru 2016 a fol. 680 sa' 1031 tal-proċess, rat id-dokumenti markati Dok. "Z1" sa' Dok. "Z6" a fol. 1035 sa' 1054 u d-dokumenti esebiti mill-atturi permezz ta' Nota ppreżentata fil-15 ta' Jannar 2018 a fol. 1068 sa' 1097, semgħet ix-xhieda ta' Anna Maria Busuttil mogħtija waqt is-seduta tat-8 ta' Frar 2018³ u rat id-dokumenti esebiti minnha markati Dok. "JZ9" sa' Dok. "JZ26" 1103 sa' 1512 tal-proċess;

¹ Fol. 8 u a tergo ta' fol. 8 tal-proċess.

² Fol. 34A sa' 34G tal-proċess.

³ Fol. 1102 tal-proċess.

Rat it-talba ta' l-atturi sabiex il-Qorti, minhabba n-natura teknika tal-każ tinnomina accountant bħala Espert Tekniku sabiex jisma' l-provi tal-partijiet u jirrelata dwar it-talbiet attriċi fid-dawl tat-tieni eċċezzjoni tas-soċjetà konvenuta li l-ammont pretiż mill-atturi huwa eżagerat⁴;

Rat li b'Digriet datat 19 ta' Lulju 2012 gie nominat Michael Debono bħala Perit Komputista⁵;

Rat ir-Relazzjoni tal-Perit Komputista Michael Debono a fol. 1513 sa' 1551 tal-proċess;

Rat in-Nota ta' Sottomissjonijiet ta' l-atturi a fol. 1562 sa' 1565 tal-proċess;

Rat li l-konvenuti baqgħu ma pprezentawx in-Nota Responsiva tagħhom entro t-terminu prefiss lilhom;

Rat l-atti kollha tal-kawża;

Ikkunsidrat:

Bil-proċeduri odjerni l-atturi konjuġi Busuttil jitolbu li l-konvenuti Motor Tests Services Limited, il-Likwidatur ta' GAM Holdings Ltd. John Busuttil u, għal kull interess li jista' jkollha, Anna Busuttil, jiġu ikkundannati jhallsuhom is-somma ta' €7,186.00 rappreżentanti drittijiet professjonali reżi lilhom. Il-konvenuti jilqgħu għat-talba attriċi bil-mod segwenti: (i) il-konvenuti Anna Busuttil, GAM Holdings Ltd. u John Busuttil ma għandhom l-ebda relazzjoni ġuridika magħhom u għaldaqstant għandhom jiġu liberati mill-osservanza tal-ġudizzju; (ii) is-soċjetà konvenuta Motor Tests Limited teċċepixxi li l-ammont pretiż mill-atturi huwa eżagerat.

Il-Qorti ser tittratta l-ewwel l-eċċezzjoni sollevata minn Anna Busuttil u mis-soċjetà GAM Holdings Ltd. u John Busuttil.

Anna Busuttil, is-soċjetà GAM Holdings Limited u John Busuttil mhux legittimi kontradditturi ta' l-atturi:

L-attur Silvio Busuttil ipprezenta Letters of Engagement u Service Agreement li a bażi tagħhom ippresta servizzi li tagħhom - jew ta' l-inqas ta' parti minnhom - qed jisiġi l-ħlas bil-proċeduri odjerni. Mill-imsemmija dokumenti jirrizulta li nholqu s-segwenti relazzjonijiet ġuridiċi:

- B'Letters of Engagement datati 24 ta' Ottubru 2008⁶, 10 ta' Novembru 2009⁷ u 28 ta' Ottubru 2010⁸ inholqot relazzjoni ġuridika bejn is-soċjetà Motor Tests Services Limited u l-attur Silvio Busuttil, b'dan ta' l-aħħar kellu jippresta lill-imsemmija soċjetà servizzi ta' auditing, accounting u tassazzjoni, verso ħlas da parte tagħha għall-prestazzjoni ta' tali servizzi;
- B'Letters of Engagement datati 28 ta' Jannar 2008⁹ u 12 ta' Novembru 2009¹⁰ inholqot relazzjoni ġuridika bejn is-soċjetà GAM Holdings Ltd. u l-attur Silvio Busuttil, b'dan ta' l-

⁴ Vide verbal tas-seduta tas-17 ta' April 2012, fol. 7 tal-proċess.

⁵ Fol. 10 tal-proċess.

⁶ Dok. "Z1" u Dok. "Z2" a fol. 1035 sa' 1040 tal-proċess.

⁷ Dok. "Z3" a fol. 1041 sa' 1043 tal-proċess.

⁸ Dok. "Z4" a fol. 1044 sa' 1048 tal-proċess.

⁹ Dok. "Z5" a fol. 1049 sa' 1051 tal-proċess.

¹⁰ Dok. "Z6" a fol. 1052 sa' 1054 tal-proċess.

aħħar kellu jippresta lill-imsemmija soċjetà servizzi ta' auditing, accounting u tassazzjoni, verso ħlas da parte tagħha għall-prestazzjoni ta' tali servizzi;

- B'Service Agreement datat 2 ta' Mejju 2007¹¹, inħolqot relazzjoni ġuridika bejn is-soċjetà SB Fiduciary Limited u l-konvenuta Anna Maria Busuttil bl-iskop li l-imsemmija SB Fiduciary Limited tipprovdi lill-konvenuta *fiduciary and trustee services in relation to the property ... as hereinafter described: Property: 500 Ordinary shares 20% paid up in GAM Holdings Ltd. ... a company to be registered under the laws of Malta*. Bħala fatt bis-saħħa ta' l-imsemmi ftehim, il-konvenuta Anna Maria Busuttil inkarigat lill-imsemmija SB Fiduciary Limited, aċċettanti, *to provide the following services: (a) to register and hold the Property in the Trustee's name as bare trustee; (b) to exercise all rights of the holder of the Property in terms of Maltese law in accordance with the instructions of the Client; and (c) to return the Property to the Client or to such other person as may be indicated by the Client.*

Il-Letters of Engagement li jirrigwardaw is-soċjetà Motor Tests Services Limited ġew iffirmati mill-konvenuta Anna Maria Busuttil, f'uħud minnhom flimkien ma' ċertu Joachim Grech, għan-nom u in rappreżentanza ta' l-imsemmija soċjetà u mhux f'isimha personali. Il-Letters of Engagement li jirrigwardaw is-soċjetà GAM Holdings Limited ġew iffirmati mis-soċjetà SB Fiduciary Limited, li kif già osservat kienet trustee ta' Anna Maria Busuttil għall-fini ta' l-ishma fis-soċjetà GAM Holdings Limited. Fir-rigward ta' obligazzjonijiet fiduċarji, l-Artikolu 1124B(1) tal-Kap.16 tal-Liġijiet ta' Malta kif applikabbli fiż-żmien pertinenti għal dawn il-proċeduri kien jipprovdi li *meta proprjetà tkun vestita f'persuna bħala proprjetarja li żżommha taħt obligazzjonijiet fiduċjarji, terzi jistgħu jaġixxu ma' dik il-persuna daqslikieku l-persuna kienet is-sid assolut tagħha*. Quindi anke fil-każ tal-Letters of Engagement rigward is-soċjetà GAM Holdings Limited, ma hemmx involviment personali tal-konvenuta Anna Maria Busuttil.

Mill-provi esebiti, senjatament mill-Istatement of Account ta' Motor Tests Services Limited a fol. 1077 tal-proċess u mill-Istatement of Account ta' GAM Holdings Limited a fol. 1092 tal-proċess, jirriżulta li s-somma ta' €7,186 pretiża mill-atturi tikkonsisti fl-import ta' diversi fatturi li baqgħu ma thallsux mill-imsemmija żewġ soċjetajiet. Dawn il-fatturi huma is-segwenti:

- Fattura bin-Numru 118 datata 3 ta' Ġunju 2010 maħruġa lil Motor Tests Services Limited¹²;
- Fattura bin-Numru 168 datata 16 ta' Settembru 2010 maħruġa lil Motor Tests Services Limited¹³;
- Fattura bin-Numru 193 datata 5 ta' Novembru 2010 maħruġa lil Motor Tests Services Limited¹⁴;
- Fattura bin-Numru 225 datata 7 ta' Frar 2011 maħruġa lil Motor Tests Services Limited¹⁵ - il-koll relatati ma' servizzi prestati lill-imsemmija soċjetà u komplessivament ammontanti għal **€4,956.42**, VAT inkluża; u
- Fattura bin-Numru 226 datata 7 ta' Far 2011 maħruġa lil GAM Holdings Limited relatata ma' servizzi prestati lill-imsemmija soċjetà ammontanti għal **€2,230.20**, VAT inkluża.

---

¹¹ Fol. 1069 sa' 1074 tal-proċess.

¹² Fol. 1087 tal-proċess.

¹³ Fol. 1088 tal-proċess.

¹⁴ Fol. 1090 tal-proċess.

¹⁵ Fol. 1091 tal-proċess.

Mill-istess fatturi u mill-fatturi l-oħra kollha eseblti mill-atturi¹⁶ jirrizulta li huma qatt ma avvanzaw pretensjoni ta' hlas fil-konfront tal-konvenuta Anna Maria Busuttil fisimha personali in kwantu t-talbiet għall-hlas dejjem saru lis-soċjetà Motor Tests Services Limited u/jew lis-soċjetà GAM Holdings Limited, skond il-każ. Minn dan jirrizulta għalhekk li l-konvenuta Anna Maria Busuttil għustament eċċepiet li fil-kapaċità tagħha personali ma' għandha l-ebda relazzjoni ġuridika ma' l-atturi u għaldaqstant ma hijiex il-legittimu kontraddittur tagħhom. L-istess però ma jistax jingħad għal John Busuttil fil-kapaċità tiegħu ta' Likwidatur tas-soċjetà GAM Holdings Limited.

Li kien hemm relazzjoni ġuridika bejn l-attur Silvio Busuttil u s-soċjetà GAM Holdings Limited irrizulta b'mod ċar mill-provi prodotti mill-atturi. Li John Busuttil huwa Likwidatur tas-soċjetà GAM Holdings Limited ma gie bl-ebda mod kontestat jew kontraddett mill-konvenuti. Huwa prinċipju assodat fis-sistema ġuridika nostrali li *mal-ħatra ta' stralċarju* (liquidator fit-test Inġliż), *is-setgħat kollha tad-diretturi u tas-segretarju tal-kumpannija jieqfu, sakemm mhux provdut xort' oħra f'dan it-Titolu* - Artikolu 295 tal-Kap. 386 tal-Liġijiet ta' Malta. Dan il-provvediment tal-Liġi u l-prinċipju ġuridiku li jemani minnu ġew ulterjorment elaborati mill-Professor Andrew Muscat fil-ktieb tiegħu **Principles of Maltese Company Law** - *once a company has been dissolved and a liquidator appointed, "all the powers of the directors and of the company secretary shall cease except as may be otherwise provided in [the Title dealing with the dissolution and consequential winding up of companies]. The only power that appears to be retained by the directors during the period of liquidation is in relation to meetings of the creditors and contributories which are to be summoned by the liquidator.*

Minn dan jirrizulta għalhekk li kwalunkwe pretensjoni dedotta fil-konfront ta' GAM Holdings Limited in segwitu għan-nomina ta' stralċarju/likwidatur għandha, per forza, tiġi indirizzata lil u fil-konfront ta' l-istess, ossia lil u fil-konfront ta' John Busuttil proprio fil-kapaċità tiegħu ta' Likwidatur tas-soċjetà imsemmija. Għaldaqstant f'dawn il-proċeduri huwa, fil-kapaċità tiegħu ta' Likwidatur tas-soċjetà GAM Holdings Limited huwa legittimu kontraddittur ta' l-atturi u għaldaqstant l-eċċezzjoni sollevata minnu ma jistħoqqx li tiġi milqugħa.

L-ammont pretiż mill-atturi huwa eżagerat:

Jiġi osservat li t-talba ta' l-atturi ġiet kontestata fil-mertu biss mis-soċjetà konvenuta Motor Tests Services Limited. Il-konvenut John Busuttil fil-kapaċità tiegħu ta' Likwidatur tas-soċjetà GAM Holdings Limited illimita ruħu għall-eċċezzjoni preliminari u ma ressaq l-ebda kontestazzjoni fil-mertu. B'hekk, teknikament, it-talba ta' l-atturi in kwantu diretta fil-konfront ta' John Busuttil qua Likwidatur tas-soċjetà GAM Holdings Limited u għall-ammont pendenti fil-konfront ta' l-imsemmija soċjetà, ossia l-ammont ta' **€2,230.20**, għandha tiġi milqugħa.

Detto ciò u għal kull buon fini l-Qorti xorta ser tittratta l-kwistjoni dwar jekk l-ammont pretiż mill-atturi anke mingħand il-Likwidatur tas-soċjetà GAM Holdings Limited huwiex eżagerat o meno u dana in kwantu l-Perit Komputista Michael Debono daħal f'din il-kwistjoni wkoll fir-Relazzjoni tiegħu.

Wara li kkonsidra l-provi kollha prodotti mill-partijiet kontendenti, li kienu piuttost voluminużi, il-Perit Komputista Michael Debono¹⁷ kkonstata u kkonkluda s-segweni: *Wara li għamilt l-evalwazzjoni tax-xhieda waqt is-sessjonijiet li saru minni bħala Espert*

¹⁶ Eseblti permezz ta' Nota pprezentata fil-15 ta' Jannar 2018 a fol. 1068 sa' 1097 tal-proċess.

¹⁷ Relazzjoni a fol. 1513 sa' 1551 tal-proċess.

Komputista u anke xhieda li saret fl-awla preseduta mill-Magistrat sedenti u anke l-ammont voluminuż ta' dokumenti mressqa matul il-kors tal-kawża, jiena nislet dawn il-konkluzjonijiet ewlenin. **Bidu tar-Relazzjoni Professionali** - Jidher ċar li r-relazzjoni professjonali bejn is-Sinjorina Anna Busuttil, in rappreżentanza taż-żewġ kumpaniji involuti f'dan il-każ ippersistiet għal numru ta' snin u għax-xogħol imwettaq mis-Sur Busuttil dan kien jithallas regolarment mis-soċjetajiet konvenuti. Issemmiet istanza waħda ta' traskuraġni fejn jirrigwarda hłas ta' kontribuzzjonijiet soċjali, liema istanza ma gietx miċhuda mill-Attur imma jidher li dan kien incident sporadiku u ma kienx strumentali għat-tmiem tar-relazzjoni professjonali. Jidher ukoll li l-Konvenuta kienet resqet xi lment mas-Sur Busuttil rigward l-ammont ta' fees, imma dan ma ġiex evidenzjat mill-istess soċjetajiet konvenuti permezz ta' evidenza ta' korrispondenza fuq l-istess sugġett jew permezz ta' xi noti ta' kreditu jew skontijiet mogħtija mis-Sur Busuttil bħala konsegwenza ta' tali ilment. **Raġunijiet għal Tmiem ir-Relazzjoni** - Joħroġ ċar li t-tmiem tar-relazzjoni seħħ permezz ta' inizjattiva tas-Sinjorina Busuttil u dan wara li kienet fuq insistenza taġħha tnieda l-istralċ tal-kumpanija GAM Holdings Ltd. Dan huwa evidenzjat mill-fatt li kontijiet relattivi għal fees ta' likwidazzjoni u spejjeż ta' awditur estern meħtieġ mill-Companies Act, jiformaw parti mill-kontijiet in eżami. Jidher mix-xhieda ta' Anna Busuttil, li hija ħassitha urtata mill-falliment tal-pjan imfassal fuq parir tas-Sur Silvio Busuttil li permezz ta' ftehim ta' servizz fiduċarju offrut mis-soċjetà SB Fiduciaries Ltd, li taġħha s-Sur Busuttil huwa soċju ewlieni, biex hija tkopri l-involviment taġħha fin-negozju ġestit minnha minn żewġha fi żmien li kienu qed jisseparaw legalment. Jidher li dan wassal għad-deċiżjoni ta' stralċ ta' l-istess kumpanija li kienet iżżomm l-ishma koperta b'dan il-ftehim fiduċarju u fl-istess ħin ukoll għat-tmiem tar-relazzjoni professjonali u l-kontestazzjoni tal-kontijiet pendenti. Al di la mill-merti jew nuqqas ta' merti ta' dan il-pass meħud mis-Sinjorina Anna Busuttil fuq parir ta' l-istess Sur Busuttil, dan l-episodju legittimament wassal għat-telfien ta' fiduċja li kellha Anna Busuttil fl-Accountant u Awditur tal-kumpanija taġħha u inevitabilment wassalha biex issib lil ħaddieħor biex jipprovdilha l-istess servizzi, preferibilment fi prezzijiet orħos. Skond l-istess Sinjorina Busuttil hija sabet sapport mill-Accountant il-ġdid li qalilha li l-kontijiet li kienet qed thallas kienu esagerati. L-istess Accountant jidher li kien konvint minn dan tant li wkoll tressaq bħala xhud u kkontenda l-istess affarijiet b'tali mod li wassal biex l-avukat ta' l-Attur ma kellu l-ebda triq oħra ħlief li jitlob lill-istess accountant, is-Sur John Zammit, li jissostanzja ż-żewġ argumenti tiegħu, li l-fees tas-Sur Busuttil kienu esagerati kemm fil-konfront tal-fees tiegħu stess (tas-Sur Zammit) lill-istess negozju b'mod sussegwenti u anke b'mod assolut meta ikklassifikah b'mod komparatorju ma' accountants oħrajn. Jidher ukoll li l-bidla fl-istruttura tan-negozju, biex isseħħ b'suċċess kienet tiddependi wkoll fuq il-kunsens tal-Malta Enterprise, liema kunsens kien intalab permezz ta' email datata 18 ta' Jannar 2017, akkumpanjat bi proġettazzjonijiet finanzjarji mibgħuta mill-Accountant Silvio Busuttil lil George Francalanza, uffċjal ta' l-istess Malta Enterprise. Mix-xhieda jidher li dan il-kunsens ma ingħatax u dan kellu impatt fuq it-tkomplija jew le tar-relazzjoni professjonali bejn iż-żewġ partijiet. (Referenza Dok KI pprezentat mill-Attur). **Fees iċċarġjati u Mħallsa** - Qabel ma wieħed jeżamina l-kontijiet pendenti li huma kontestati f'dan il-każ inħoss li għandi nagħmel numru ta' osservazzjonijiet fuq x'inhuma l-fatturi li membri jew firms li jeżerċitaw il-professjoni tal-"accountancy" jieħdu in konsiderazzjoni meta jiġu biex jiffissaw il-fees taġħhom. Nibda biex nirreferi għall-ittri ta' ingaġġ ippreżentati mis-Sur Busuttil u anke mis-Sur Zammit. Is-Sur Zammit fil-fatt permezz ta' klawnsola numru 11 ta' l-istess ittra t'ingaġġ ppreżentata minnu u mmarkata JZ15, jgħid hekk dwar il-fees tiegħu: "Our fees are based on the degree of responsibility and skill required of persons assigned to the Services and the time occupied on the work...". Mill-banda l-oħra s-Sur Busuttil jistipula hekk fl-ittri ta' ingaġġar ippreżentati minnu permezz ta' artiklu ntitolat "Fees" (meħud mill-ittra ta' l-ingaġġar ta' Motor Test Services Limited): "My fees are computed on the basis of the time spent on your affairs by the partners and my staff and on the levels of skill and responsibility involved". Jidher ċar li l-

fees jiddependu fuq l-għarfien, responsabilità u anke t-tul tal-ħin li wieħed jistma li għandu jittiehed biex kwalunkwe biċċa xogħol titwettaq tajjeb skond l-esiġenza tal-mestier. Barra minn dawn il-fatturi intrinżiċi għax-xogħol, cioè, in-natura tal-biċċa xogħol, it-tul tal-ħin, għarfien jew livell ta' sengħa meħtieġa u anke r-responsabilità ntrinsika fiha, wieħed jinnota, kif qal tajjeb is-Sur Zammit, li hemm fatturi esterni oħra bħad-daqs tal-firm, x'tip ta' xogħol kapaċi tagħmel (bħal awditjar ta' kumpanija b'interess pubbliku jew le), ir-reputazzjoni tagħha (hawnhekk il-"big four" għandhom xibka li tkopri tista' tgħid id-dinja kollha u konsegwentement jistgħu jiċċarġjaw fees internazzjonali u mhux lokali), in-numru u l-esperjenza tal-partners involuti u anke l-mod kif l-istess firm ta' accountants tippreferi tippożizzjona ruħha fis-suq permezz ta' dak li jgħidulu l-"price-quality ratio". Dawn jistgħu jissejnu bħala fatturi esterni jew intangibbli. F'dan il-kuntest biex wieħed jiddeċiedi jekk l-fees iċċarġjati kienux esagerati jew le, wieħed irid jiehu in konsiderazzjoni kemm il-fatturi intrinżiċi tal-biċċa xogħol li tkun saret (maqsoma f'kategoriji bħal servizzi ta' kontabilità u VAT, taxxa, payroll u awditjar fost oħrajn) kif ukoll il-fatturi esterni jew intangibbli msemmija iktar 'l fuq. **Fees Esagerati jew Le? Fees ta' l-Accountant John Zammit** - ... Ta' min jgħid li ma jistax isir eżerċizzju komparattiv sħiħ bejn il-fees tas-Sur Zammit u dawk tas-Sur Busuttil u dan għaliex ċertu servizzi ma kienux offruti mis-Sur Zammit (awditjar u taxxa tal-kumpanija) u fil-każ tal-fee tal-management accounts imsemmija fit-tabella preċedenti - Tabella Nru. 7 a fol. 1523 tal-proċess - management accounts €100 - ma jidherx li s-Sur Busuttil qatt offra dan is-servizz lill-konvenuti. Għalhekk se niffoka ruħi billi nikkompara dak li huwa possibbli u l-konkluzjonijiet tiegħi huma dawn: a. Preparazzjoni ta' l-"annual return" tal-kumpanija is-Sur Busuttil iċċarġja €110 (fattura nru 194) kontra €116.95 mis-Sur Zammit (fattura nru 1811); b. Is-Sur Zammit kien qed jiċċarġja €70 għal kull VAT return, imma skond ix-xhieda tiegħu fis-seduta numru 6 huwa kien jissepara dan ix-xogħol mill-accounting involut fir-rikonċiljazzjoni tal-bank, xi haġa li evidentement ma kienx il-każ mill-fatturi tas-Sur Busuttil. Fil-fatt is-Sur Busuttil kien jiċċarġja €550 kull erba' xhur (jew €412.50 kull tlett xhur); ċ. Fil-każ ta' servizzi ta' payroll is-Sur Zammit joħroġ ħafna irħas meta iċċarġja €30 għal sena sħiħa (fattura nru 722) u s-Sur Busuttil kien jiċċarġja €86 bejn Awwissu u Diċembru 2010 jew medja ta' €206 fis-sena; d. Fejn tidhol taxxa personali s-Sur Zammit iċċarġja €30 għas-sena 2012 (fattura nru 285) filwaqt li l-accountant preċedenti ċċarġja €198 għal sentejn jew medja ta' €99 fis-sena, avolja dan kien jinkludi pagamenti tat-taxxa proviżjonali u kontribuzzjonijiet soċjali li mhux imsemmija mis-Sur Zammit. **Fees Esagerati jew Le? Volum ta' Transazzjonijiet** - Fil-gabra tax-xhieda iż-żewġ naħat emfasizzaw l-importanza tal-produzzjoni tal-"management reports" li jinħarġu mill-"accounting software" użat miż-żewġ accountants li huwa s-software prevalenti fis-suq lokali. Huwa ċar li l-unika mod oġġettiv li bih wieħed jista' jiżen l-impatt tal-fatturi intrinżiċi tas-servizzi provduti, għallinqas fejn jirrigwarda x-xogħol ta' VAT u l-accountancy huwa n-numru ta' transazzjonijiet f'kull perijodu tal-VAT Return u f'kull sena. Fil-każ tas-servizzi ta' payroll il-fattur li jiddetermina l-fees huwa n-numru ta' impjegati li skond l-evidenza provduta kien ta' tlett impjegati fil-perijodu relattiv. Tabella Numru 4 - a fol. 1520 u a tergo ta' fol. 1520 tal-proċess - tiġbor din l-evidenza provduta miż-żewġ naħat u jiena nikkonkludi dan wara li nanalizza d-data miġbura minni: In-negozju konvenut fil-kawża huwa wieħed ikkaratterizzat minn numru konsiderevoli ta' transazzjonijiet t'ammonti żgħar (VRT test fil-fatt) u għalhekk ix-xogħol varjabbli fuqu minn perspettiva ta' kontabilità u VAT returns, huwa oġġli iktar mill-medja, u għalhekk il-fees iċċarġjati lil tali negozju, sakemm ma jkunux iffissati b'mod preferenzjali, ikunu komparattivament għoljin u dan huwa dovut għall-fatturi intrinżiċi ta' l-istess servizz mogħti lis-soċjetà involuta. Meta wieħed jikkonsidra n-numru ta' transazzjonijiet l-fees tas-Sur Zammit huma rħas u fil-fehma tiegħu kienu taħt il-medja tal-fees li wieħed jassoċja ma' firms tad-daqs tiegħu. Ta' min jgħid li għad-differenza ta' l-accounting/VAT u payroll, il-ħlas għal xogħol ieħor ma jiddependix b'mod dirett u relattiv man-numru ta' transazzjonijiet. Dan huwa l-każ fejn jidhol awditjar, taxxa tal-kumpanija u taxxa personali. M'hemm għalhekk

ebda dubbju li s-Sur Zammit offra pakkett ta' fees sostanzjalment irħas minn dak ta' l-Accountant preċedenti imma l-fatt li huwa relattivament irħas ma jfissirx li bilfors il-fees ta' l-accountant preċedenti kienu esagerati għax għalkemm iż-żewġ accountants għandhom accountancy firms relattivament simili fil-forma u anke fid-daqs, wieħed irid jikkonsidra li l-prezzijiet huma kkondizzjonati mill-fatturi esterni u ntangibbli li jwasslu għal varjanza fil-fees li f'suq ħieles huma possibbli u permissibbli. Barra minhekk, fejn jidhrol awditjar u taxxa tal-kumpaniji jidhlu konsiderazzjonijiet oħra fl-iffissar tal-fees bħal per eżempju, jekk il-kumpanija hijiex operattiva (trading) jew inkella hijiex "holding" company. Dan japplika f'dan il-każ ukoll għax iż-żewġ soċjetajiet huma waħda operattiva u l-oħra "holding company". **Fees Esagerati jew Le? Analizi ta' kull servizz mogħti mill-Attur** - Fil-fatt meta nikkonsidra l-fees imsemmija f'Tabelli numru 2 u 3 - a fol. 1516 u a tergo ta' fol. 1516 tal-proċess, Tabella Nru. 2 tirreferi għall-ammonti pendenti fir-rigward ta' GAM Holdings Limited, filwaqt li Tabella Nur. 3 tirreferi għall-ammonti pendenti fir-rigward ta' Motor Tests Services Limited - u dan billi nqabbilhom mal-fees li mill-esperjenza tiegħi huma fees medji speċjalment għall-kategorija ta' firms li t-tnejn jappartjenu għaliha, jiena nikkonkludi skond l-annotazzjonijiet tiegħi f'tabella t'hawn taħt:

<i>Detalji</i>	<i>Ammont (VAT eskluż)</i>	<i>Konkluzjoni fuq Jekk il-fee hiex baxxa, medja, kemm xejn għolja jew esagerata</i>
	<i>GAM Holdings Limited</i>	
<i>Audit fees year ended 31/12/2008</i>	<i>900</i>	<i>Għolja</i>
<i>Company Tax Returns for year of assessments 2008 - 2001</i>	<i>210</i>	<i>Baxxa</i>
<i>Professional Services for filing of tax return for SM Fiduciary as nominee shareholder in GAM</i>	<i>180</i>	<i>Medja</i>
<i>Liquidation fees</i>	<i>500</i>	<i>Medja</i>
<i>Audit fees payable to external auditor for winding up accounts</i>	<i>100</i>	<i>Medja</i>
	<i>Motor Tests Services Ltd.</i>	
<i>Audit fees year ended 31 December 2008</i>	<i>1,496</i>	<i>Għolja</i>
<i>Company Tax Return YA 2009</i>	<i>128</i>	<i>Medja</i>
<i>Accountancy Services Nov 2009 to March 2010</i>	<i>585</i>	<i>Medja</i>
<i>Payroll Services Nov 2009 to March 2010</i>	<i>104</i>	<i>Medja</i>
<i>Accountancy Services April to July 2010</i>	<i>596</i>	<i>Medja</i>
<i>Payroll Services April to July 2010</i>	<i>86</i>	<i>Medja</i>
<i>Personal Tax Returns YA 2009 & 2010 including PT and NI payments April 2009 to April 2010</i>	<i>198</i>	<i>Medja</i>

<i>Accountancy Services Aug to Dec 2010</i>	<i>550</i>	<i>Medja</i>
<i>Company Tax Return YA 2010 and NI/PT August 2010</i>	<i>150</i>	<i>Medja</i>
<i>Payroll August to Dec 2010</i>	<i>86</i>	<i>Medja</i>
<i>Audit Fees 2009</i>	<i>730</i>	<i>Medja</i>

Il-Qorti hawn tosserva li din it-tabella tirreferi għall-fattura ta' GAM Holdings Limited u għall-fatturi ta' Motor Tests Services Limited, iktar 'l fuq già elenkati, li baqgħu pendenti u ma thallsux.

*Ta' min jgħid li preċedentement, f'ħafna każijiet is-soċjetajiet konvenuti kienu ħallsu fatturi li kellhom fees simili u fl-istess livell, u dan joħroġ mill-fatturi numerati 5 (datata 30/09/2009), 40 (datata 18/02/2010) u 79 (29/03/2010). ... **Rimarki finali** - A bażi ta' dawn il-konsiderazzjonijiet imsemmija iktar 'l fuq jidher ċar, li filwaqt li s-Sinjorina Anna Busuttil kellha r-raġunijiet tagħha, li kienu raġonevoli, lil għala ma tibqax taħdem bis-Sur Busuttil, u dan wara li l-pjanijiet li kienet fasslet miegħu ma' wasslu mkien, u filwaqt li kellha kull dritt tfittex lil ħaddieħor għal servizzi ta' accountancy, taxxa, awditjar u payroll, mingħand min kien lest joffrilha prezzijiet ħafna irħas u addirittura taħt il-medja, fil-fehma tiegħi hija ma ppruvatx l-asserzjoni li s-Sur Busuttil kien qed jiċċarġjaha b'mod esagerat u dan għax meta tqabbel l-fees li huma kontestati, li ta' min isemmi huma konsistenti mal-fees ta' fatturi preċedenti li hija kienet ħallset qabel, dawn kienu fil-fehma tiegħi prezzijiet medji assoċjati ma' accountancy firms tal-kategorija numru 3 "Non-PIE Audit Firms". Anke meta kienu kemm xejn għoljin bħal każ ta' l-awditjar dawn il-fees ma kienux esagerati jew eżorbitanti meta tqis li l-prezzijiet tas-servizzi professjonali iwarjaw għal raġunijiet esterni jew intanġibbli msemmija minni iktar 'l fuq fl-istess relazzjoni. Ta' min jgħid li fil-każ ta' awditjar l-awditur huwa projbit milli jiffissa l-fees ta' l-awditjar skond id-dħul jew qligħ tal-kumpanija u dan għax dawn il-fees għandhom ikunu ffixsati skond il-volum tax-xogħol involut, il-kumplessità u r-responsabilità relatata mal-kumpanija li l-accounts tagħha jkunu suġġetti għall-awditjar.*

Mill-konkluzjonijiet tal-Perit Komputista Michael Debono jirriżulta evidenti li kuntrarjament għal dak pretiż u eċċepit mis-soċjetà Motor Tests Services Limited, l-ammont pretiż mill-atturi, anke fir-rigward tax-xogħol u servizzi prestati lis-soċjetà GAM Holdings Limited, ma huwix esagerat meta mqabbel mar-rati u fees li jikkarakterizzaw is-settur in kwistjoni u l-kategorika ta' accountancy firm li taħtha jaqa' l-istess attur. Il-metodu komparattiv adottat mill-Perit Komputista, ossia komparazzjoni mas-settur u kategorija applikabbli, huwa l-mod kif setgħet issir evalwazzjoni u konsiderazzjoni korretta tal-każ odjern u in verità huwa anke l-istess metodu li fuqu saħaq John Zammit, xhud prodott mill-konvenuti. Ghalkemm minn dan il-metodu rriżulta li l-fees ta' l-atturi għal awditarji huma kemm xejn għoljin, dawn xorta waħda ma rriżultawx li huma esagerati jew eżorbitanti u wiehed irid iżomm f'moħħu wkoll li s-soċjetajiet in kwistjoni kienu già ħalsu diversi fatturi maħruġa fil-konfront tagħhom mill-attur għas-servizzi u xogħol minnu prestat lilhom u qatt ma kien hemm kontestazzjoni fir-rigward tal-quantum tal-pretensjonijiet tiegħu. Id-disgwid inqala' minħabba kwistjonijiet li nqalgħu rigwardanti s-soċjetà GAM Holdings Limited, kwistjonijiet li ma kellhom xejn x'jaqsmu mal-quantum tal-fees ta' l-attur u ghalkemm a bażi ta' tali kwistjonijiet seta' kien hemm terminazzjoni legittima tar-relazzjoni bejn is-soċjetajiet Motor Tests Services Limited u GAM Holdings Limited ma' l-attur, ma kien hemm u ma hemm ebda bażi legittima biex il-ħlas dovut lill-attur għas-servizzi prestati minnu ma jsirx u ma jigix saldat.

Fiċ-ċirkostanzi għalhekk il-Qorti taqbel perfettament mal-konsiderazzjonijiet u konsegwenti konklużjonijiet raġġunti mill-Perit Komputista u bħala tali tagħmilhom tagħha u tistrih fuqhom. Fir-rigward issir referenza għall-prinċipju ormai assodat in materja li *l-opinjoni espressa minn perit jew periti nominati mill-Qorti hi dejjem parir u, kif jiddispondi espressament l-Artikolu 681 tal-Kodiċi ta' Organizazzjoni u Proċedura Ċivili, il-Qorti mhix marbuta li taċċetta il-konklużjonijiet tar-rapporti tal-periti kontra l-konvinzjoni tagħha nfisha. B'danakollu, issokta jiġi ppreċiżat ukoll illi **dawk il-konklużjonijiet peritali ma għandhomx jiġu faċilment skartati jekk fil-kumpless ma jkunux irragonevoli u ma jkunux nġiebu raġunijiet li gravement ipogġu fid-dubbju dik l-opinjoni teknika***¹⁸.

Fil-każ in eżami ma tressqet l-ebda raġuni, wisq inqas mis-soċjetà Motor Tests Services Limited, li gravement tpoġġi fid-dubbju l-opinjoni tal-Perit Komputista Michael Debono. Di fatti għalkemm fis-seduta ta' l-20 ta' Novembru 2018¹⁹, id-Difensur tas-soċjetà konvenuta iddikjara li ried jeskuti lill-Perit Komputista, din l-eskussjoni baqgħet ma saritx u addirittura giet rinunzjata waqt is-seduta tad-9 ta' April 2019²⁰. Lanqas ma tressqu sottomissjonijiet, la verbali u lanqas bil-miktub, dwar il-każ u dwar il-konklużjonijiet tal-Perit Komputista, għalkemm kien hemm kull opportunità biex dan isir.

Fiċ-ċirkostanzi għalhekk il-Qorti tqis li t-talba attriċi in kwantu diretta fil-konfront tas-soċjetà Motor Tests Services Limited għall-ammont ta' €4,956.42 u in kwantu diretta fil-konfront ta' John Busuttil fil-kapaċità tiegħu ta' Likwidatur tas-soċjetà GAM Holdings Limited għall-ammont ta' €2,230.20, hija ġustifikata u tisthoqq li tiġi milqugħa.

Għal dawn ir-raġunijiet il-Qorti taqta' u tiddeċiedi billi:

1. Tilqa' l-eċċezzjoni sollevata mill-konvenuta Anna Busuttil u filwaqt li tiddikjara li l-imsemmija Anna Busuttil ma hijiex leġittimu kontraddittur ta' l-atturi, tilliberaha mill-osservanza tal-ġudizzju;
2. Tiċhad l-eċċezzjoni sollevata mill-konvenut John Busuttil fil-kapaċità tiegħu ta' Likwidatur tas-soċjetà GAM Holdings Limited u konsegwentement tilqa' t-talba attriċi sa' fejn din hija diretta fil-konfront tiegħu fil-kapaċità tiegħu premessa u tikkundannah, fil-kapaċità tiegħu ta' Likwidatur tas-soċjetà GAM Holdings Limited, ihallas lill-atturi s-somma ta' €2,230.20, bl-imghax legali dekoribbli mill-15 ta' Frar 2012, id-data tal-preżentata tar-Risposta għat-talbiet attriċi, sad-data ta' l-effettiv pagament;
3. Tiċhad l-eċċezzjoni sollevata mis-soċjetà Motor Tests Services Limited u konsegwentement tilqa' t-talba attriċi sa' fejn din hija diretta fil-konfront ta' l-imsemmija soċjetà u tikkundannah thallas lill-atturi s-somma ta' €4,956.42, bl-imghax legali dekoribbli mill-15 ta' Frar 2012, id-data tal-preżentata tar-Risposta għat-talbiet attriċi, sad-data ta' l-effettiv pagament.

L-ispejjeż ta' dawn il-proċeduri inkluzi dawk relattivi għall-Mandat ta' Sekwestru bin-Numru 3133/2011 u għall-Mandat ta' Qbid bin-Numru 3132/2011, salv għal dawk relattivi għal Anna Busuttil, għandhom jiġu sopportati in kwantu għal 2/3 mis-soċjetà Motor Tests Services Limited u in kwantu għal 1/3 minn John Busuttil fil-kapaċità tiegħu ta' Likwidatur tas-soċjetà GAM Holdings Limited. L-ispejjeż relattivi għal Anna Busuttil għandhom jiġu sopportati interament mill-atturi.

¹⁸ Paul Cutajar v. Bugeja Marbles Ltd., Appell Ċivili Nru. 3/05 deċiża mill-Qorti ta' l-Appell (Sede Inferjuri) fl-10 ta' Jannar 2007. Enfasi tal-Qorti.

¹⁹ Fol. 1558 tal-proċess.

²⁰ Fol. 1560 tal-proċess.

MAĞISTRAT

DEPUTAT REĞISTRATUR